

Rīgā, 25.09.2020.

Nr. MV-N/2168

Latvijas Republikas Valsts prezidentam
Aizsardzības ministrijai
Latvijas Republikas Ministru prezidentam
Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijai
Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai

Generālprokuroram
K. Valdemāra iela 10/12, Rīga, LV-1473; tālr.: 67210124; e-pasts: kanceleja@mod.gov.lv; www.mod.gov.lv
Ekonomikas ministrijai

Finanšu ministrijai
Tieslietu ministrijai
Latvijas Finanšu nozares asociācijai
Finanšu un kapitāla tirgus komisijai

Informācijai:

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamerai
Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācijai

*Par aizsardzības industrijas attīstības atbalsta izaicinājumiem
esošā finanšu pakalpojumu tirgus darbības apstākļos*

Šī gada 24. septembra Saeimas sēdē tiek skatīta Valsts aizsardzības koncepcija (turpmāk – koncepcija) turpmākajiem četriem gadiem, kurā ir skaidri noteikts Nacionālo bruņoto spēku (NBS) kaujasspējām izšķirīgais un nozīmīgais piegādes drošības faktors (koncepcijas 3.6.3. punkts).

Likumdevēja atbalstītajā koncepcijā ir nepārprotami norādīts, ka NBS uzdevumu izpildei nepieciešamā piegādes drošība nav garantējama bez atbilstošas industriālās kapacitātes, kuras izveide un attīstība paplašina specifiski NBS vajadzībām piemērotu mobilizācijas resursu bāzi nacionālās tautsaimniecības ietvaros (koncepcijas 3.6.5. punkts).

Skaidri apzinoties iepriekšminēto faktoru nozīmību un plānojot valsts aizsardzību šī brīža ģeopolitisko izaicinājumu apstākļos, Aizsardzības ministrija jau vairākus gadus īsteno atbilstošu nacionālās aizsardzības industrijas attīstības politiku, lai garantētu mērķtiecīgu NBS mobilizācijas resursu bāzes paplašināšanu un pielāgotos iespējamajai darbībai apstākļos, kad NBS uzdevumu izpildei vitāli svarīgo produktu vai pakalpojumu pārrobežu piegādes varētu būt traucētas vai pat pilnīgi neiespējam.

Ar Latvijas industrijas aktīvu atbalstu esam strādājuši pie militārajai ražošanai piemērotas normatīvās bāzes izveides. Ar aizsardzības nozares iepirkumu starpniecību veicinām Latvijas ražotāju iesaisti pārrobežu piegādes ķēdēs. NBS pasūtījumi un kopīgi pētniecības un izstrādes projekti veicina eksportspējīgu militārās nozīmes produktu attīstību. Pakāpeniski ieviešam atbalsta instrumentus mūsu pētniecības iestāžu radīto tehnoloģiju pārnesei un transformēšanai

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU

pasaules līmeņa inovatīvos risinājumos.

Īstenojot iepriekšminētos pasākumus, ar aktīvu Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas, valdības un industrijas nevalstiskā sektora atbalstu šobrīd esam nonākuši līdz konkrētām likumdošanas iniciatīvām, kas atsevišķās militārā nodrošinājuma jomās padara iespējamu aizsardzības nozares un nacionālās aizsardzības industrijas stratēģisko partnerību. Līdzīgi, kā tas šobrīd tiek realizēts mums kaimiņos esošajās Skandināvijas valstīs.

Virzot iepriekšminētās iniciatīvas, neapšaubāmi esam saskārušies ar aizsardzības nozarei un valsts publiskajai pārvaldei kopumā tradicionāliem izaicinājumiem, kas vienmēr ir risināti ar konstruktīva dialoga, publiskas apspriešanas un visaptverošas izskaidrošanas palīdzību.

Neraugoties uz Aizsardzības ministrijas sadarbības centieniem, vai ikvienu no iepriekšminētajām nacionālās aizsardzības industrijas attīstības atbalsta iniciatīvām (vismaz pēdējo triju gadu griezumā) ir apdraudējusi (un joprojām apdraud!) finanšu pakalpojumu sektora atklāti noraidošā attieksme pret savas valsts militārajiem ražotājiem. Bez skaidri formulētiem un pamatotiem iemesliem tiek atteikts attīstības projektu finansējums, jaunu komersantu kontu atvēršana un apkalpošana. Atsevišķos gadījumos novērojam esošo kontu slēgšanu, padarot neiespējamu attiecīgā uzņēmuma ikdienas darbību – norēķinus ar piegādātājiem un klientiem, atalgojuma izmaksu, kā arī nodokļu maksājumus Valsts ieņēmumu dienestam.

Aizsardzības ministrija par šiem jautājumiem ir informējusi Latvijas valdību, atkārtoti konsultējusies ar finanšu sektora darbības uzraugiem un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem un pat atsevišķi uzrunājusi Latvijas lielākos finanšu pakalpojumu sniedzējus. Esam vairākkārt piedāvājuši izsmeļošu skaidrojumu par kārtību, kādā Latvijas valsts iestādes (t. sk. Aizsardzības ministrija) kontrolē stratēģiskas nozīmes preču apriti un ar to saistīto uzņēmējdarbību. Tāpat esam aicinājuši nākt klajā ar konkrētām papildu likumdošanas iniciatīvām stratēģiskas nozīmes preču aprites kontroles gadījumos, kad tiek paustas bažas par pastāvošā regulējuma varbūtējām nepilnībām.

Vienlaikus saziņā ar Skandināvijas valstu kolēģiem esam nepārprotami noskaidrojuši, ka šajās valstīs attiecībā uz nacionālo aizsardzības industriju finanšu pakalpojuma sniedzēji nepiemēro šādu (salīdzinot ar citām tautsaimniecības jomām) klaji diskriminējošu uzņēmējdarbības praksi.

Aizsardzības ministrija atkārtoti norāda – ja situācija nemainīsies, turpmāk nav iedomājama ilgtspējīgas aizsardzības industrijas attīstība, tādējādi padarot neiespējamu arī Valsts aizsardzības koncepcijā ietvertu uzdevumu izpildi. Saskaņoties ar šādu diskriminējošu attieksmi, nacionālie komersanti ir spiesti slēpt savu piederību Latvijas Republikai vai nacionālajai aizsardzības industrijai, reģistrēt savu darbību ārvalstīs vai izmantot ārvalstu finanšu institūciju pakalpojumus. Savukārt tas ievērojami apgrūtina stratēģiskas nozīmes preču aprites kontroli un vairo ar stratēģiskas nozīmes preču apriti un finanšu darījumu kontroli saistītos riskus.

Tāpat tiek ievērojami apgrūtinātas aizsardzības nozares iespējas valsts aizsardzībai

atvēlētos valsts budžeta līdzekļus ieguldīt nacionālās tautsaimniecības produktos un pakalpojumos, kā arī tiek samazināta varbūtība piesaistīt tiešās ārvalstu investīcijas militārās industrijas uzņēmumiem gadījumos, kad Aizsardzības ministrijai iespējams izvirzīt prasības vietējiem apakšuzņēmējiem un iesaistīt tos būtiskos ārvalstu iepirkumos.

Ņemot vērā iepriekšminēto, kā arī Aizsardzības ministrijas nepieciešamību padziļināt sadarbību ar nacionālo industriju, attīstot stratēģiskās partnerības konceptu atsevišķās – NBS veikspējai sevišķi svarīgās – nodrošinājuma jomās, lūdzu Jūs un atbildīgās institūcijas nekavējoties rīkoties, lai atrisinātu izveidojušos situāciju.

Esmu pārliecināts, ka situācija ir tik tālu ir nobriedusi, ka tikai iesaistoties valsts augstākajām amatpersonām, mēs visīsākajā laikā spēsim nonākt pie valsts interesēm atbilstošākā risinājuma.

Ministru prezidenta biedrs, aizsardzības ministrs

Dr. Artis Pabriks

Mārtiņš Mežulis, 67335166
Martins.Mezulis@mod.gov.lv